

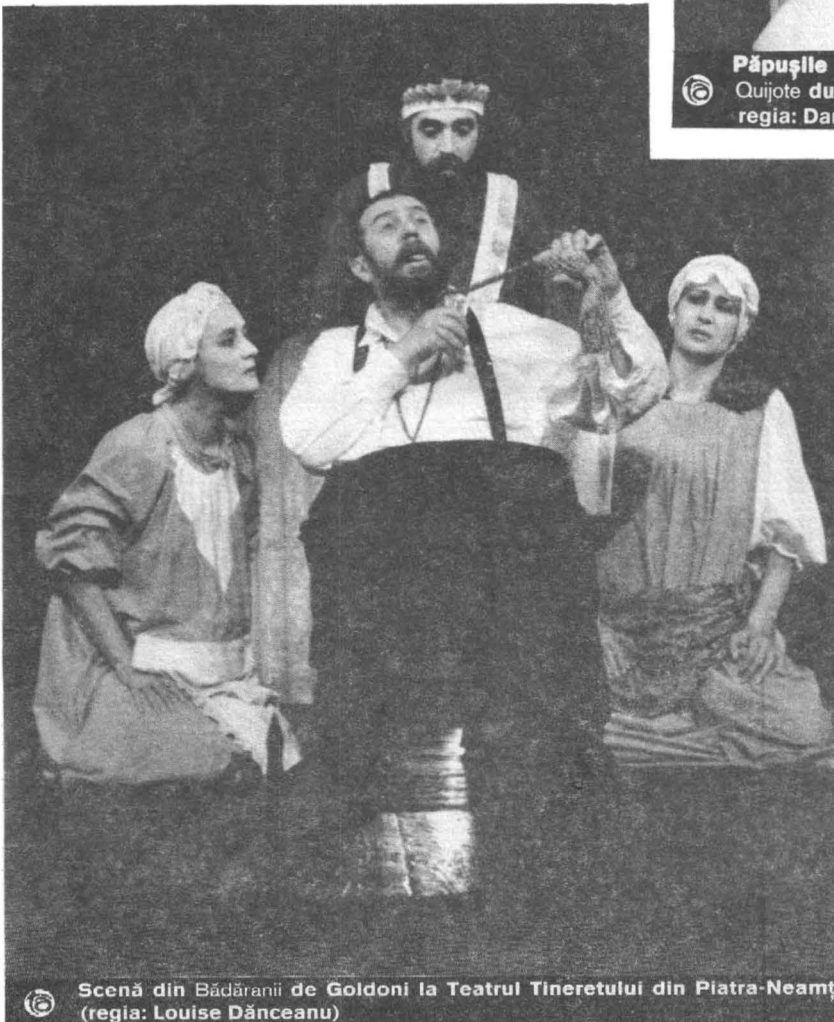
Galați

Comedia în tranziție

Nici nu se isprăvise bine maratonul festivalier al stagiunii '93-'94 (asupra căruia numărul trecut al revistei v-a oferit, sperăm, o panoramă concludentă), când Teatrul Dramatic din Galați a invitat un număr impresionant de oameni de teatru – 37 din țară și 21 din străinătate, plus trupele celor opt spectacole-oaspete – la o altă întrunire sărbătorească: Festingal. Acesta e numele sub care s-a desfășurat, între 27 septembrie și 3 octombrie, prima ediție din „seria nouă” a Galei Comediei, prestigios, pe vremuri, festival, răposat fără glorie înainte de '89. Reluată cu subtitlul „Comedia în chip și fel” și într-o formulă timid internaționalizată (constând, adică, în invitarea unui spectacol din Albania și a unui din Republica Moldova), Gala și-a extins oferta culturală dincolo de reprezentațiile de profil; s-a organizat, în colaborare cu Institutul Internațional de Teatru Mediteranean, o masă rotundă cu tema (firește) „Spiritul comic mediteranean” și s-a oferit spațiu unor Ateliere de creație pentru actori, conduse de scoțianul Raymond Branton de la West Lothian

Păpușile concepute de Mircea Nicolau pentru Don Quijote după Cervantes (Teatrul „Gulliver” din Galați, regia: Dan Ganea)

Scenă din Bădăranii de Goldoni la Teatrul Tineretului din Piatra-Neamț (regia: Louise Dănceanu)

Youth Theatre. Așadar, un ansamblu de manifestări variate, prin care regizorul Adrian Lupu, directorul teatrului gălățean, a urmărit crearea unui eveniment teatral cu fizionomie modernă și de anvergură națională, ba chiar europeană. Cum, însă, Europa n-a răspuns, până la urmă, la apel, în afară de trupele amintite, decât prin trei participanți spanioli și unul grec la dezbaterile teoretice, s-o lăsăm și noi, vorba lui Caragiale, să-și vadă de treburile ei și să observăm ce a adus nou Festingal în peisajul accidentat al teatrului autohton.

O primă constatare – plăcută – este aceea că la Galați au fost poftite, în general, spectacole proaspete, adică nu dintre cele purtate, în stagiunea trecută, din festival în festival, indiferent de tema ori specificul reuniunii, până la saturarea interesului și săturarea juriilor de mereu și mereu aceleași bucate. Desigur, unele dintre ele au venit acolo de la, ori plecau de-acolo la Festivalul internațional de umor, ce se desfășura cam în

Scenă din 8 persoane plus... de Ferdinand Radi, Teatrul Național din Tirana

aceeași perioadă la Vaslui („ceva a la vivat concurența”, ca să-l citez din nou pe Caragiale), sau vor face turul festivist al României în stagiunea actuală. Oricum, însă, la Galați a putut fi văzut, în deschidere, destul de recentul **Steaua fără nume** de Mihail Sebastian (TNB, regia: Alexa Visarion) și puțin cunoscutul (și eu l-am „ratat”, din păcate) spectacol de dans contemporan **Visul descompus** (Teatrul Odeon, realizatoare: Raluca Ianegic). La competiție – implicită doar, căci Festingal e într-adevăr... festival, iar nu concurs deghizat – a venit și teatrul de păpuși, prin reprezentația arădeană **Truffaldino și aiuritele fantasme** după Carlo Gozzi (regizată, la Teatrul de Marionete de acolo, de către Ion Mânzatu) și prin **Don Quijote** după Cervantes, montare a Teatrului Gulliver din Galați, concepută de Dan Ganea. Fără a fi capodopere ale genului – nici ale celui păpușăresc, nici ale celui comic –, aceste montări au contribuit totuși la diversificarea „cuprinderii” Galei. La fel cum a făcut-o și spectacolul Teatrului Satiricus din Chișinău cu drama bulgakoviană **Cabala bigoților** (regia: Sandu Grecu), unde nu era nimic comic – nu cu intenție, în orice caz –, dar unde am admirat o foarte frumoasă scenografie, semnată de Petru Bălan.

Până aici, după cum se poate ușor vedea, fie și numai din înșiruirea titlurilor, noțiunea de comedie a fost susținută, prin spectacolele selectate, mai degrabă tangențial.

În limitele forme ale genului s-au înscris mai hotărât reprezentațiile sosită din Albania (**8 persoane plus...** de Ferdinand Radi, regizată de autor și de Andon Quezari la Teatrul Național din Tirana), de la Piatra-Neamț (**Bădăranii** de Goldoni, regia: Louise Dănceanu) și de la Târgu-Mureș (**Farse populare & parade**, jucate de „Trupa pe

butoaie” sub direcția artistică a lui Victor Ioan Frunză), precum și montarea teatrului-gază cu **Doctor cu de-a sila**, adaptare de Adina Zeev după **Doctor fără voie** de Molière, în regia lui Adrian Lupu. (În festival a mai figurat și o producție a Teatrului Dramatic din Constanța – **Soțul păcălit**, adaptare după **George Dandin**; cum, însă, întreprinderea regizorală a lui Lucian Iancu nu are a face nici cu Molière, nici cu spectacolul profesionist în general, voi face abstracție de ea în discuție.) Ceea ce nu înseamnă că te-ai fi putut „strica de răs” la vreunul dintre aceste spectacole. Desigur, la montarea albaneză, lipsită de traducere simultană, nu am putut aprecia decât hazul degajat de jocul actoricesc. La reprezentațiile autohtone însă – cu excepția **Farselor**, performanță de factură cu totul specială, de altfel – comicul propriu-zis s-a manifestat preponderent în zona aluziei erotice, împinsă spre trivialitate în spectacolul pietrean și stilizată spre picanterie în cel gălățean. Altminteri, regizorii nu și-au putut reprimă tentația comentariului melancolic (să nu-i zic „posomorît”), aplicat, nu știu cât de necesar, materiei curat comice a textelor, exponente ale unui spirit mediteranean foarte senin. Aceasta a fost trăsătura „stilistică” cea mai pregnantă a festivalului de la Galați. Și, poate, caracteristica firească a unei reuniuni de comedie desfășurate, eroic, în plină dramă a tranziției.

ALICE GEORGESCU

Absența cenzurii – mai rea decât cenzura? (Slănic Moldova '94)

În urmă cu vreo douăzeci, douăzeci și ceva de ani, adică parcă mai ieri, poate alaltăieri, la Slănic Moldova avea loc – cu o zăpadă ca în copilărie și un ger năprasnic – un festival al datinilor și obiceiurilor de iarnă. Erau interesați de ceea ce se întâmpla acolo și folcloriștii, și etnografii, și oamenii de teatru. Așa se face că m-am „întâmpilat” atunci la Slănic Moldova, cu lume multă și chiar cu multă lume bună. Mi-i amintesc, și la acea ocazie, pe Radu Penciulescu și Paul Petrescu, avizi parcă să se îmbibe de tot ceea ce li se oferea, genuin încă, acolo, ca teatru folcloric și jocuri cu măști. Publicul – și el interesat, pe acea vreme – îi urmărea pe „artiștii amatori” în evoluția lor firească, în aer liber, prin parc, până ajungeau la scenă, unde intenția virtuozității artistice trecea pe primul plan. Dar era atunci, în acea împrejurare, o descătușare de forțe, de energii vitale, de miez ritualic, care cu greu s-ar putea uita.

Cei care au cunoscut astfel Slănicul și festivalul de la Slănic – avându-i ca amfitrioni, pe atunci, pe Constantin Donea, ca director